

Hyvinvoinnin ja sivistyksen toimialan palveluverkkoesitys 2024–2036

Hyvinvoinnin ja sivistyksen toimialan johdolla on valmisteltu kaupunginvaltuuston tehtäväksiannon perusteella toimialan palveluista palveluverkkoesitys, joka ulottuu vuoteen 2036. Valmistelua on ohjannut kaupungin johtoryhmä ja täydennetty johtoryhmä. Valmistelua on tehty erityisesti toimialan sisällä ja taloushenkilöstön sekä Lappeenrannan toimitilojen kanssa. Saimaan tukipalvelujen kanssa on käyty läpi esitettävät muutokset ja niiden vaikutukset. Lapsi- ja ennakkovaikutusten arviointi on ollut mukana prosessissa alusta asti. Toimialan lautakuntia on informoitu valmistelun etenemisestä syksyn 2023 aikana.

Valmisteltu esitys viedään lausuttavaksi lasten ja nuorten, kulttuuri- ja liikunta- sekä kaupunkikehityslautakuntaan. Lautakunta antaa lausuntonsa kyseisen lautakunnan palvelujen osalta. Palveluverkkoesitys esitellään myös lapsiparlamentille, nuorisovaltuustolle sekä lukioiden oppilaskunnille, jotka myös lausuvat asiaan. Kaikille kuntalaisille avataan mahdollisuus lausua näkemyksensä palveluverkkoesityksestä sähköisesti tai paperilla. Palveluverkkoesityksestä tiedotetaan laajasti ja asiaa varten on perustettu verkkosivut, joiden kautta jokaisen on mahdollista perehtyä kokonaisuuteen.

1. Palveluverkkotarkastelun käynnistyminen ja perustelu

Lappeenrannan kaupunginvaltuusto päätti 12.12.2022 § 117 käynnistää palveluverkkoselvityksen vuoden 2023 aikana. Valtuuston päätettäväksi valmisteltavassa esityksessä perusopetuksen käyttöön vuonna 2036 varataan tilaa oppilasta kohden suunnilleen vuoden 2023 tilannetta vastaava määrä. Koulujen yhteyteen pyritään sijoittamaan myös muita lasten ja nuorten palveluiden sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden toimintoja. Palveluverkko suunnitellaan niin, että kaupungin kaikkien talonrakennusinvestointien ja pääomavuokravastuiden määrä voi olla vuosina 2023–2036 enintään 300 miljoonaa euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden keskeisin määräytymisperuste on kunnan ikärakenne. Sote-palveluiden rahoituksen siirryttyä valtiolle määräytyvät ikäryhmien mukaan tulevat valtionosuudet lähes yksinomaan 0–15-vuotiaiden määrän

mukaan. Valtionosuus on keskimäärin runsaat 9.000 euroa lasta kohden.

Lasten ikäluokat ovat jo pienentyneet, mikä automaattisesti pienentää tulevien vuosien valtionosuutta. Syntyvyyden ei kuitenkaan odoteta enää nykyisestä laskevan. Valtionosuuden tuleva kehitys on ennakoitu väestöennusteeseen perustuen. Vuotuinen valtionosuuden vähenemä tulee olemaan keskimäärin liki kaksi miljoonaa euroa vuodessa. Vuodesta 2023 vuoteen 2030 valtionosuus on vähenemässä 13 miljoonalla eurolla. Kun ikäluokkien koko on vakiintunut 15-vuotiaisiin saakka alentuneelle tasolle 2030-luvun puoliväliin mennessä, on valtionosuus vähentynyt noin 22 miljoonalla eurolla vuoden 2023 tasosta.

Koska kaupungin tulorahoitus väistämättä pienenee edellä kuvatusti, on kaupungin sopeutettava palvelujen järjestämisen kustannukset vastaamaan alentunutta rahoitustasoa. Kulutasoa ei ole mahdollista jättää korkeammalle tasolle, koska vuosikate alenisi tasolle, jolla investointeja ei kyetä rahoittamaan.

Palveluverkon ylläpitäminen nykyisessä laajuudessaan tarkoittaisi pelkkien toimialan vuokratulujen olevan vuositasolla 5,7 miljoonaa euroa liian suuret verrattuna kestävään menotason vuonna 2036. Käytännössä summa olisi merkittävästi suurempi, sillä kaikkien olemassa olevien tilojen ylläpitäminen tarkoittaisi myös kaikkien suunniteltujen peruskorjausinvestointien toteuttamista, mikä edelleen nostaisi tilakustannuksia. Lisäksi tiloihin liittyvät ylläpito-, siivous- ja ruokapalveluiden kustannukset säilyisivät vähintään nykytasolla. Myös henkilöstökulut todennäköisesti nousevat esimerkiksi vajaiden opetusryhmien seurauksena. Karkeasti voitaneen arvioida nykyiset tilat säilyttävän, niin sanotun nollaratkaisun, tarkoittavan vähintään 8-10 miljoonan euron vuosikustannusten ylitystä verrattuna lasten määrään perustuvaan rahoitustasoon. Tämä siitä huolimatta, vaikka henkilöstömenot pystyttäisiin suurimmalta osin mukauttamaan lasten määrän muutokseen.

2. Syntyvyyden muutos ja taustatekijät

Lappeenrannassa syntyneiden määrä on laskenut voimakkaasti vuosien 2010–2022 aikana muun maan tavoin. Ikäluokkien koko oli noin 700 lasta 2010-luvun puoliväliin saakka. Sen jälkeen ikäluokkien koko on laskenut 500 lapsen tuntumaan. Erityistä valtakunnallisessa kehityksessä on se, että lasku on merkittävästi suurempaa kuin on ennakoitu. Tilastokeskuksen vuoden 2021 väestöennusteen syntyvyydestä on jääty merkittävästi vuosina

2021–2023. Vuoden 2023 syntyvyys tulee jäämään alle 450 lapseen, kun Tilastokeskuksen ennuste oli 547 syntynyttä. Syntyneiden määrä on mittaushistorian matalin. Hyvinvointialueelta saadun ennakkotiedon perusteella syntyvyys vuonna 2024 jää vuoden 2023 tasolle. Arvio perustuu kevään 2024 synnytysten laskettuihin aikoihin.

	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 E
Syntyneet	781	689	624	613	524	521	479	510	506	440

Syntyvyyden laskulle ei ole yhtä osoitettavaa syytä, vaan useat tekijät selittävät syntyvyyden laskua. Suomen syntyvyys laski käytännössä kaikissa väestöryhmissä ja lähes kaikkialla maassa. Aiemmasta poiketen syntyvyys näyttää jäävän pysyvästi matalammalle tasolle. Kokonaan lapsettomien määrä ja synnytystä myöhempään ikään lykkäävien osuus on kasvanut, mikä osin johtaa pienempään lopulliseen lapsilukuun. Lisäksi etenkin ensisyntyneiden keski-ikä on noussut. Tutkimuksissa on todettu, että koska syntyvyyden laskua ei selitä vain yksi tekijä, syntyvyys tuskin kääntyy yksittäisillä toimilla. Huomattavaa on, että Lappeenrannassa lasten muuttoliike ei ole juurikaan vaikuttanut vuosina 2006–2022 syntyneiden ikäluokkien kokoon. Lisääntyvä maahanmuutto voi näkyä tulevaisuudessa lasten määrän kasvuna.

3. Lasten määrän vaikutus palveluihin ja käytössä oleviin tiloihin

Palveluverkon näkökulmasta tilanne on selkeä. Varhaiskasvatuksessa olevat ikäluokat ovat vakiintumassa kooltaan 450–500 lapsen paikkeille. Lasten määrän muutos ei enää vaikuta merkittävästi palvelujen järjestämiseen, ellei syntyvyys edelleen merkittävästi muutu. Huomattavaa on jyrkkä osallistumisasteen nousu, joka näkyy erityisesti 0–2-vuotiaiden lasten palvelutarpeessa. Varhaiskasvatuksessa palvelujen kysyntä keskittyy kaupunkialueelle erityisesti Sammonlahden ja Kimpisen väliselle alueelle, ja paikkatarpeen ei nähdä enää laskevan merkittävästi.

Perusopetuksessa ja lukiossa lasten määrän väheneminen alkaa näkyä nopeasti ja oppilasmäärä tippuu yli 6.000 oppilaan tasosta alle 5.000 oppilaan tasoon jo vuonna 2029.

Palveluverkkotarkastelun päätepisteessä vuonna 2036 peruskoululaisia on kaupungin kouluissa enää 4.200–4.400 oppilasta riippuen yksityisten koulujen jatkosta. Vähenemä on

noin kolmanneksen nykyisestä oppilasmäärästä. Vastaava muutos tapahtuu toisen asteen ikäluokkien osalta ja Lappeenrannan lukiossa on nykyisen yli 1.100 opiskelijan sijaan noin 700–800 opiskelijaa vuonna 2036.

Lasten määrän muutos alkaa näkyä myös muualla kuin varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Taiteen perusopetuksen laajuus ja järjestelyt tulevat todennäköisesti tarkasteluun kuluva vuosikymmenen aikana. Palveluverkkoesityksessä ei oteta muutokseen tarkemmin kantaa, koska asia konkretisoituu selkeämmin vuosikymmenen loppuun mennessä ja tilannetta on syytä seurata ennen tarkempien johtopäätösten tekoa.

Nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalveluissa muutos tulee näkymään harrastajien määrän vähenemisenä. Joidenkin harrastusten jatko voi olla vaakalaudalla. Esimerkiksi liikuntapalveluissa juniiori-ikäluokkien supistuminen tulee johtamaan tuhansien tilavaraustuntien vähenemiseen vuositasolla. Toisaalta muutos avaa uusia mahdollisuuksia luoda tilaa toiminnalle, jolle ei ole aiemmin ollut vuoroja. Muutos tuo mahdollisuuksia aikuisväestölle ja erityisesti ikääntyville pitää yllä ja kehittää toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Lasten määrän muutos tulee huomioida meneillään olevien liikuntapaikkahankkeiden valmistelussa ja mitoituksen suunnittelussa.

4. Ennako- ja lapsivaikutusten arviointi sekä kuntalaisten osallistaminen

Palveluverkkoon liittyvät päätökset ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia. Lappeenrannan kaupungissa ennakkovaikutusten arvioinnissa käytettävät vaikutusten tunnistamisen näkökulmat ovat asukkaat/asiakkaat, talous, palvelujen järjestäminen, tuotantotavat ja johtaminen, elinkeinopolitiikka, ympäristö ja henkilöstö. Mainittujen näkökulmien lisäksi palveluverkkoratkaisussa on syytä huomioida myös alueelliset tekijät.

Lappeenrannan kaupunki on Unicef-lapsiystävällinen kunta ja yksi lapsiystävällisen kunnan toimenpiteistä on lapsivaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointia tulee tarkastella eri näkökulmista kulloisenkin päätöksen tarpeen mukaisesti. Palveluverkkomuutos kohdistuu pääosin lasten ja nuorten palveluihin, joten lapsivaikutusten näkökulma on ollut ensisijainen.

Palveluverkkoesityksen valmistelun kaikissa vaiheissa vaikutusten arviointi on ollut keskeisessä roolissa. Palveluverkko on pyritty pitämään niin laajana kuin mahdollista määriteltyjen reunaehtojen puitteissa. Keskeistä on ollut mahdollisimman

tasavertainen laadukkaiden palvelujen tarjoaminen niin suurelle osalle väestöstä kuin mahdollista. Laaja maantieteellinen alue ja väestön epätasainen jakautuminen alueille ei kuitenkaan voi olla jatkossakaan näkymättä palvelujen alueellisessa sijainnissa. Esityksessä on tunnistettu kuntalaisten ja erityisesti lasten näkökulmasta tapahtuvia muutoksia. Esimerkiksi lasten koulumatkoja on tarkasteltu myös yksilötasolla.

Palveluverkkoesitys olisi ollut mahdollista muodostaa taloudellisesti vaikuttavammaksi, mutta useissa kohdin esitetään paikallisen elinvoiman ja kuntalaisten arjen sujuvuuden näkökulmasta kattavampaa palveluverkkoa. Palveluverkkoesityksellä varaudutaan myös ennusteista poikkeavaan lapsimäärän kasvuun niillä alueilla, joilla on tonttitarjontaa. Laajan palveluverkon ylläpitäminen on mahdollista, mikäli esityksen mukaiset muutokset toteutuvat.

Palveluverkkomuutokset eivät välttämättä johda henkilöstövaikutuksiin esimerkiksi irtisanomisten tai osa-aikaistamisten muodossa. Lasten määrään perustuva palveluverkko nimenomaan minimoi mahdollisia henkilöstövaikutuksia. Henkilöstön määrä mukautuu tällaisessa tilanteessa mahdollisimman suurelta osin eläköitymisten ja määräaikaisen henkilöstön vähenemisen myötä. Henkilöstön työpisteiden määrä vähenee ja työpaikan sijainti voi muuttua.

Palveluverkkoesityksen yhteydessä olevaa ennakkovaikutusten arviointia täydennetään toimialan esihenkilöjen yhteistyönä päätösesityksen julkaisun jälkeen. Näin varmistetaan kaikkien keskeisten vaikutusten huomiointi päätöksentekoprosessissa.

Kaikilla kuntalaisilla ja alueen toimijoilla on mahdollisuus esittää lausunto esityksestä. Lasten ja nuorten osalta lausunto pyydetään lapsiparlamentilta, nuorisovaltuustolta ja lukiodien oppilaskunnilta. Edellä mainituille lasten ja nuorten vaikuttamiskanaville pidetään palveluverkosta kullekin oma esittelytilaisuus.

5. Palveluverkon alueittainen tarkastelu ja ehdotukset

Lasten määrän väheneminen tarkoittaa tulevina vuosina vähäisempää toimitilojen tarvetta palvelutuotannossa. Tilojen vähentämistarve nykytasoon verrattuna on noin 30.000 neliometriä vuoteen 2036 mennessä. Tilojen tarkastelussa on huomioitava muun muassa rakennusten suojelumääräykset ja kohdennettava toimenpiteet niin suurelta osin kuin mahdollista kohteisiin, joissa ei ole suojelurajoitteita.

Lasten määrä vähenee kaikissa kaupunginosissa. Lasten ja nuorten palvelujen rahoitus määräytyy lasten ikäryhmittäisen koon mukaisesti. Koska lasten määrä vähenee, tulee myös tilojen määrä mitoittaa muuttuneeseen tilanteeseen, jotta resursseja on ohjattavissa mahdollisimman paljon palvelujen tuottamiseen. Lasten ja nuorten lautakunnalle on asetettu Lappeenrannan kaupungin strategiassa tavoite, jonka mukaan resursointi lasta kohden on pidettävä ennallaan. Tavoitteen toteutumista seurataan kustannustasomittarilla. Tämä tavoite takaa laadun, mutta toisaalta velvoittaa suhteuttamaan kustannukset lasten määrän muutoksiin, mikä vallitsevassa tilanteessa tarkoittaa kokonaiskustannusten vähentämistä. Tilaratkaisut ovat avainasemassa kustannustason pitämisessä määritetyllä tasolla.

Seuraava tilojen alueellinen tarkastelu ja palveluverkkoesitysten muodostaminen on tehty tarkoituksenmukaisilla aluejaoilla. Jaottelussa on ollut välttämätöntä poiketa käytössä olleista vakiintuneista aluejaoista vaikuttavamman lopputuloksen saavuttamiseksi.

5.1 Kesämäki-Kimpinen-Lauritsala

Kesämäestä Pontukselle ulottuvaa aluetta on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena, koska alueella on monta toisiinsa limittyvää kohdetta. Alueelle kohdistuu myös suurin lasten määrän vähenemä. Peruskoululaisten määrä alueella vähenee ennusteen mukaan 3.995:stä 3.081 oppilaaseen vuoteen 2030 mennessä ja määrä laskee edelleen 2.871 oppilaaseen vuoteen 2036 mennessä. Lukiolaisten määrä tippuu 1.112:sta 779 lukiolaiseen. Yhteensä alueen vähenemä peruskouluissa ja lukioissa on 1.453 oppilaspaikkaa vuoteen 2036 mennessä.

Alueella on tulossa peruskorjaukseen Kimpisen koulun ns. tekurakennus (Pohjolankatu 23) sekä Kaukaan ja Lönnrotin koulut.

5.1.1 Lauritsalan alue

Lauritsalan alueelle on rakennettu kaksi uutta, suurta ja monikäyttöistä rakennusta: Pontuksen päiväkodin, koulun ja kirjaston kokonaisuus vuonna 2017 sekä Lauritsalan vastaavat palvelut sisältävä yksikkö vuonna 2021. Kouluissa on yhteensä 1.007 oppilasta syksyllä 2023. Alueelta on tulossa peruskorjaukseen Lauritsalan kirjasto. Pontuksen koulun yhteydessä oleva lähikirjasto on ollut vähenevässä käytössä ja

sen toiminnan lakkauttamista on mietitty palveluverkosta riippumattomanakin ratkaisuna, koska kirjaston sijainti rakennuksen sisällä kahden kirjautumisen takana ei kannusta omatoimikäyttöön. Lauritsalan kirjasto on varsin lähellä ja palvelee Pontuksen asukkaita, kuten myös kirjastoauto.

Lauritsalan ja Pontuksen koulut väljenevät nopeasti pienten ikäluokkien tullessa kouluun. Lukuvuoden 2030–31 alussa molempien koulujen sekä Nuijamaan koulun oppilaat mahtuisivat Lauritsalan kouluun. Kouluissa on tuolloin ennusteen mukaan yhteensä 724 oppilasta. Myös Lauritsalan kirjasto mahtuisi samassa yhteydessä Lauritsalan koulun tiloihin. Muutoksista huolimatta Lauritsalan koulussa olisi tilaa vielä noin sadalle oppilaalle lukuvuodesta 2033–34 alkaen. Järjestely tarkoittaisi Pontuksen koululta tyhjenevän 4.400 neliometriä tiloja, joiden jatkokäytölle ei ole nähtävissä ratkaisua tässä vaiheessa. Rakennuksessa toimii myös päiväkoti ja kirjasto, joista varhaiskasvatuksen toiminnalle ei ole tällä hetkellä korvaavia tiloja. Pontuksen rakennuksesta luopuminen ei ole perusteltua tällä hetkellä.

Lauritsalan ja Pontuksen alueella on myös varhaiskasvatuksen tiloihin muodostumassa väljyyttä. Mikäli Hovinpellon päiväkodin kiinteistölle löytyy jatkokäyttöä, voidaan Hovinpellon päiväkotipaikat korvaavat tilat järjestää joko Lauritsalan tai Pontuksen kouluista tai päiväkodeista.

5.1.2 Kimpisen ja Kesämäen alue

Kimpisen koulun peruskorjaus on investointisuunnitelman viimeinen suuri kouluhanke Sammontalon valmistumisen jälkeen. Kimpisen koulun tilojen peruskorjauksen jälkeen kaikki kaupungin yhtenäiskoulut on uusittu vuosikymmenen sisällä.

Keskusta-alueen oppilasmäärän vähetessä on tarkasteltava vaihtoehtoa, jossa Kimpisen koulun peruskorjauksen yhteydessä vähennetään Kimpisen koulun tiloja ja tätä kautta helpotetaan tilapainetta. Kimpisen kouluun ohjautuu oman alakoulun lisäksi oppilaita yläkouluun Kaukaan, Kasukalan ja Myllymäen kouluista. Kyseisten alakoulujen oppilaiden suuntaaminen yläkouluvaiheessa viereisiin yläkouluihin Kesämäkeen ja Lauritsalaan vähentäisi Kimpisen koulun tilatarvetta ja täyttäisi vieressä väljeneviä yhtenäiskouluja.

Kesämäen koulun yhteydessä on otettu tarkastelun kohteeksi myös yksityinen Itä-Suomen koulu, jota hallinnoivaa säätiötä

Lappeenranta on ollut perustamassa yhdessä Imatran ja Joensuun kaupunkien kanssa. Itä-Suomen koulu toimii Kesämäen koulun kanssa samassa pihapiirissä. Itä-Suomen koulussa opiskelee noin 170 lappeenrantalaista ja myös muiden kuntien oppilaita. Lisäksi Itä-Suomen koulun kirjoilla olevia lukiolaisia opiskelee Lyseon lukiossa.

Tarkasteltaessa Itä-Suomen koulun mahdollista vaikutusta kokonaisuuteen on huomattu sillä olevan erittäin suuri ja ratkaiseva merkitys useasta näkökulmasta. Itä-Suomen koulun toiminnan päättyminen siirtäisi koulussa olevat oppilaat kaupungin omiin kouluihin. Tämä täyttäisi tyhjeneviä kouluja tukien samalla laajemman palveluverkon säilyttämistä. Koulun toiminnan päättymisen jälkeen kaupungin ei tarvitsisi maksaa enää noin 1,7 miljoonan euron kotikuntakorvauksia Itä-Suomen koululle. Tämä voidaan laskea suurelta osin säästökseksi, sillä tulevaisuudessa oppilaat voidaan sijoittaa olemassa oleviin lähikoulujensa opetusryhmiin. Itä-Suomen koulun lakkaamisen jälkeinen siirtymäaika koulun oppilaiden opetusjärjestelyiden osalta suunniteltaisiin tarkemmin prosessin edetessä.

Itä-Suomen koululta vapautuvat tilat mahdollistaisivat niiden liittämisen osaksi Kesämäen koulua. Itä-Suomen koulun käyttämä kiinteistö on kaupungin rakennuttama ja Itä-Suomen koulu on kiinteistössä kaupungin vuokralaisena. Kesämäen koulussa olisi lisätilan myötä kapasiteettia ottaa vastaan kaikki Kasukalan ja Myllymäen alueelta tulevat yläkoululaiset, jotka siis ohjautuvat nykytilanteessa Kimpisen yläkouluun. Oppilaiden koulumatkojen näkökulmasta muutos on lähes neutraali. Muutos pienentäisi Kimpisen koulun tilatarvetta noin 150 oppilaan verran.

Mikäli Itä-Suomen koulun toiminta Lappeenrannassa päättyisi, olisi sen ajoitus Kimpisen peruskorjaushankkeen käynnistymisen yhteydessä. Kouluun voisi tuolloin ohjata suoraan Kimpisen oppilaita väistöön ja uusia yläkoulun ikäluokkia pysyvästi. Näin väistötiloja tarvitsevien Kimpisen koulun oppilaiden määrä vähenisi.

Itä-Suomen koulun toiminnan päättyminen tarkoittaisi merkittävää järjestelyä, joka vaatii muutokselle riittävän resursoinnin. Siirtyminen Itä-Suomen koulun opetussuunnitelman piiristä kaupungin koulujen opetussuunnitelman piiriin on prosessi, jossa on huomioitava oppilaiden ja kohteena olevien lähikoulujen resurssitarpeet. Itä-Suomen koulun toiminnan päättymisen taloudellinen vaikutus on suuri kotikuntakorvausten kautta sekä supistamalla Kimpisen koulun peruskorjausta.

5.1.2.1 Kaukaan koulu

Kaukaan koulu on toinen merkittävä kaupunkialueen koulukohde investointilistalla. Kaukaan koulu liittyy Itä-Suomen koulun tavoin kiinteästi Kimpisen koulun koon määrittymiseen. Kaukaan koulun oppilaaksiottoalue peittyy käytännössä kokonaan Kimpisen, Lauritsalan ja Myllymäen koulujen oppilasalueiden kolmen kilometrin koulumatkarajan alle.

Kaukaan oppilasmäärä tippuu lähes sadalla vuosikymmenen loppuun mennessä. Koulun kapasiteetti on noin 250 oppilasta. Koulun mahdollisen peruskorjauksen jälkeen koulun tulisi olla täynnä. Tämä tarkoittaisi lasten vähetessä Kaukaan koulun oppilasalueen laajentamista. Oppilaaksiottoalueen raja jouduttaisiin siirtämään lähelle Kimpisen koulua, koska Lauritsalan ja Myllymäen alueelta ei voida ohjata oppilaita täyttämään Kaukaan koulua Lauritsalan ja Myllymäen koulujen oppilasmäärien laskiessa nopeasti.

Tarkasteltaessa alueellisia oppilasmääriä ja oppilaiden suuntaamista parhaalla mahdollisella tavalla kokonaisuutta ajatellen, on Kaukaan koulun toiminnan jatkaminen vaikeasti toteutettavissa. Käytännössä koulun toiminta päättyy Kimpisen peruskorjauksen valmistuessa. Kaukaan alueen oppilaat ohjautuvat jatkossa kotiosoitteen perusteella Kimpisen ja Lauritsalan kouluun sekä mahdollisesti yksittäisiä oppilaita Myllymäen kouluun. Kaukaan koulu on suojelukohde ja tämä on huomioitava rakennuksen jatkokäyttöä suunniteltaessa.

5.1.2.2 Lönnrotin koulu

Lönnrotin puukoulurakennukset siirtyvät lukion käyttöön ja Lönnrotin peruskoulun oppilaat siirtyvät pääosin Kesämäen koulun oppilaiksi ja joitakin mahdollisesti Kimpisen kouluun. Voisalmen koulun oppilaaksiottoalueella asuvat erityisen tuen pienryhmissä opiskelevat oppilaat siirtyvät suunnitellusti Lönnrotin koulusta uuteen Voisalmen kouluun sen valmistuessa. Lönnrotin kouluun liittyvän muutoksen yhteydessä rakennukseen tehdään mahdollisesti tarvittavia muutoksia huonetiloihin ja ilmanvaihtoon siten, että se soveltuu parhaalla mahdollisella tavalla lukiokäyttöön. Lönnrotin koulun alaisuudessa toimiva Rakuunamäellä sijaitseva sairaalaopetus siirtyy hallinnollisesti todennäköisimmin Kimpisen koulun osaksi.

5.1.2.3 Lukio

Lukio-opetuksen pitkän ajan kehityssuuntana on siirtyminen vaiheittain Lyseon lukiorakennukseen. Kimpisen lukiorakennus muutetaan peruskoulukäyttöön Kimpisen peruskoulun peruskorjaushankkeen yhteydessä. Lukio saa käyttöönsä Lyseon lukiorakennuksen tilojen lisäksi perusopetukselta vapautuvan ja lukiokäyttöön soveltuvaksi muunnetun Lönnrotin puukoulun sekä riittävän määrän muita joustovaiheen opetustiloja keskustan alueelta. Tiloja järjestetään esimerkiksi kaupungintalolta ja peruskorjatusta kirjastosta. Lisäksi erityisesti luonnontieteiden opetustiloja hankitaan tarvittaessa muilta toimijoilta. Lukio keskittyy muutosten myötä rakennushistoriallisesti merkittävään toimintaympäristöön.

Lukion omia tiloja täydentäviä joustotiloja käytetään 2030-luvun alkupuolelle ja niistä luovutaan asteittain opetustoimen vuosittaisen arvion mukaisesti. Lönnrotin puukoulun peruskorjausinvestoinnin yhteydessä 2030-luvulla päätetään rakennuksen jatkokäyttö joko lukiotoiminnassa tai muussa käytössä, jos lukio mahtuu kokonaan lyseorakennukseen.

5.1.2.4 Kimpisen peruskoulu

Kimpisen peruskoulun Peltolan rakennus jatkaa nykyisessä muodossaan. Kimpisen lukiorakennus siirtyy perusopetuksen käyttöön. Myllymäen ja Kasukalan yläkoulupolun muutoksella Kimpisestä Kesämäen kouluun Itä-Suomen koulun nykyisiin tiloihin oppilaspohjaa saadaan vähennettyä ja siten pienennettyä Kimpisen koulun tekurakennuksen tila- ja uusimistarvetta (Pohjolankatu 23). Pohjolankatu 23:n tiloissa toimisi koulun taito- ja taideaineiden opetus, koulun ruokala sekä mahdollisesti nykytilaa olennaisesti pienempi määrä muita opetustiloja. Pohjolankatu 23 -rakennuksessa toimii myös Satu Oy:n valmistuskeittiö. Pohjolankatu 23 -rakennukseen liittyvät yksityiskohdat tarkennetaan hankesuunnittelun edetessä palveluverkkopäätöksen jälkeen.

5.1.2.5 Voisalmen uusi päiväkotikoulu-kirjasto

Voisalmen uuden päiväkodin, koulun ja kirjaston hankesuunnittelu valmistuu kesään 2025 mennessä. Päiväkotitoimitus ja kahdelle esiopetusryhmälle, koulu kymmenelle perusopetusryhmälle, kahdelle erityisen tuen

pienryhmälle ja kuudelle kehitysvammaisten lasten opetusryhmälle sekä tarvittaville oheistiloille. Koulun ja päiväkodin tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi siten, että rakennusta voidaan pienentää 1-2 varhaiskasvatusryhmän ja 2-4 perusopetusryhmän verran vaiheittain tai yhdellä kertaa. Liikuntasali mitoitetaan palvelemaan pelkästään koulukäyttöä, koska liikuntatoimella ei ole toteutukseen vaikuttavia tilatarpeita. Hankesuunnittelun yhteydessä määritetään rakennuksen toteutustapa sekä hankinta- ja omistusmuoto. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi tilojen vuokraamista Lauritsalan paloaseman tapaan.

5.1.2.6 Varhaiskasvatuksen tilat

Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren toimintayksiköstä sekä Peltolan päiväkodin lisätilana käyttämästä Tykin toimintayksiköstä luovutaan ennen peruskorjausta. Myös Kesämäen päiväkodin Mäntylän toimintayksikkö voi olla mahdollinen vähentävä kohde jatkossa, mutta ensisijaisesti muutokset kohdistuvat peruskorjauksen tarpeessa oleviin yksiköihin.

5.1.2.7 Pallon liikuntahalli

Tilan käyttöä jatketaan toistaiseksi ja tilasta luovutaan vuosikymmenen lopulla. Korvaavia tiloja ei tarvita suurten liikuntakohteiden valmistumisen jälkeen.

5.1.3 Yhteenveto Kesämäen, Kimpisen ja Lauritsalan alueiden muutoksista

Kesämäen-Kimpisen-Lauritsalan alueen muutokset (esitys):

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2025: Itä-Suomen koulu	Säätiö lakkauttaa koulun. Tilat Kesämäen koulun käyttöön.	1500
2027: Kaukaan koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kimpisen ja Lauritsalan kouluihin	-2835
2027: Lönnrotin koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kesämäkeen. Rakennus lukiokäyttöön.	0
2027: Kimpisen lukio	Kimpisen lukiorakennus siirtyy Kimpisen peruskoulun käyttöön	0

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2027: Kimpisen peruskoulu	Peruskorjauksen jälkeen Pohjolankatu 23 mitoitus 10000 -> 2000 neliötä	-8000
2027–2032: Lukion joustovaiheen lisätilat	Lukion käyttöön opetustiloja keskustasta muista kaupungin tiloista ja ulkopuolisilta	1000
2027–2030; Hovinpellon päiväkot	Toiminta siirretään Lauritsalan ja Pontuksen kouluille, jos rakennukselle löytyy jatkokäyttöä.	-1040
2026–30: Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren yksikkö	Yksikkö lakkaa, toiminta Myllymäen koulun tiloihin	-799
2027: Tykin vanha puukoulu	Tiloista luovutaan	0
2027–29: Lauritsalan kirjasto	Kirjasto siirtyy Lauritsalan koulun tiloihin	-709
2030: Pallon liikuntahalli	Tilan käyttö lopetetaan ennen peruskorjausta	-1454
	Yhteensä	-12337

Kesämäen-Kimpisen-Lauritsalan alueen muutokset (vaihtoehto 1):

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2025: Itä-Suomen koulu	Säätiö lopettaa koulun. Tilat Kesämäen koulun käyttöön.	1500
2027: Lönnotin koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kesämäkeen. Rakennus lukiokäyttöön.	0
2027: Kimpisen lukio	Kimpisen lukiorakennus siirtyy Kimpisen peruskoulun käyttöön	0
2027: Kimpisen peruskoulu	Peruskorjauksen jälkeen Pohjolankatu 23 mitoitus 10000 -> 2000 neliötä	-8000
2027–2032: Lukion joustovaiheen lisätilat	Lukion käyttöön opetustiloja keskustasta muista kaupungin tiloista ja ulkopuolisilta	1000

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2029: Pontuksen koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Lauritsalan kouluun	-4395
2026–30: Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren yksikkö	Yksikkö lakkaa, toiminta Myllymäen koulun tiloihin	-799
2027: Tykin vanha puukoulu	Tiloista luovutaan	0
2027–29: Lauritsalan kirjasto	Kirjasto siirtyy Lauritsalan koulun tiloihin	-709
2030: Pallon liikuntahalli	Tilan käyttö lopetetaan ennen peruskorjausta	-1454
	Yhteensä	-12857

5.2 Sammonlahden alue

Sammonlahden osalta palveluverkkopäätökset on keskeisiltä osiltaan jo tehty ja toteutuksessa. Sammontalo valmistuu vuonna 2025 ja siihen siirtyvät oppilaat nykyisistä Lavolan, Skinnarilan ja Kuusimäen toimintayksiköistä sekä väistötiloissa toimivasta Sammonlahden yläkoulusta. Sammontalon toiminnan alkuvaiheessa Kuusimäen koulurakennus toimii joustotilana, josta luovutaan oppilaiden mahtuessa Sammontaloon.

Palveluverkkopäätöksessä 2020 päätettiin, että *Kourulaan sijoitetaan tilaelementti, jossa voi olla 5 varhaiskasvatusryhmää tai 3 varhaiskasvatusryhmää, esiopetus ja 1-2 vuosiluokkien koulu. Aluksi tilat ovat kokonaan varhaiskasvatuksen käytössä.*

Varhaiskasvatus tarvitsee Kourulan päiväkodin tilat jatkossakin kokonaan varhaiskasvatuksen toimintaan. Sammontalon perusopetuksen oppilaskapasiteetti riittää ottamaan vastaan kaikki alueen oppilaat myös Sammonlahden koulun Kuusimäen koulun toimipisteen oppilaaksiottoalueelta. Lisäksi on huomioitava, että Sammonlahden alueella oppilasmäärän ennakoidaan laskevan 2030-luvun alkupuolella selvästi, jolloin erityisesti Lappeen kouluun muodostaa merkittävästi väljyyttä.

Alueella on tulossa peruskorjaukseen Sammontalon päiväkodin Uus-Lavolan toimintayksikkö. Investointikohteena olevasta Sammontalon päiväkodin Uus-Lavolan toimintayksiköstä on todennäköisesti mahdollista luopua, kun paikkatilanne sen sallii. Korvaavat päiväkotipaikat löytyisivät tällöin Sammontalon ja Lappeen koulun ja päiväkodin tiloista.

Sammonlahden alueella järjestetään maahanmuuttajien valmistavaa opetusta ja määrä on ollut kasvussa. Valmistavaa opetusta on mahdollista järjestää Sammontalon lisäksi myös Lappeen koulussa, mikäli se katsotaan perusopetuksen vastuualueella tarkoituksenmukaiseksi.

Muutokset Sammonlahden alueella (esitys):

Yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2027–2030: Sammontalon päiväkodin Uus-Lavolan toimintayksikkö	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tilojen sijoittaminen Lappeen koulun tai Sammontalon tiloihin, kun tiloja on vapautunut kouluista riittävästi	-962
Viim. 2030 Kuusimäen koulu	Tilasta luovutaan, kun oppilaat mahtuvat Sammontaloon	-1659
	Yhteensä	-2621

5.3 Joutsenon alue

Joutsenon alueella lapsimäärä vähenee selvästi. Alueella toimii kolme peruskoulua: Joutsenon, Pulpin ja Korvenkylän koulut. Perusopetuksen oppilasmäärä Korvenkylän, Joutsenon ja Pulpin kouluissa laskee ennusteen mukaan nykyisestä 979 oppilaasta 734 oppilaaseen lukuvuoden 2029–30 alkuun mennessä. Oppilaiden määrä laskee ennusteen perusteella edelleen noin sadalla 2030-luvun alkupuolella. Joutsenon alueen lapsimäärä tarkoittaa, että Korvenkylän ja Pulpin koulujen oppilaat mahtuisivat Joutsenon kouluun viimeistään vuonna 2029. Myös Joutsenon kirjasto mahtuisi Joutsenon koulun tiloihin 2030-luvun alkupuolella.

Korvenkylän koulun uudisrakennusinvestointi on kuitenkin toteutuksessa ja koulu valmistuu vuonna 2024. Nyt käytössä

olevista siirtotiloista luovutaan oppilasmäärän mahtuessa uuteen kouluun. Korvenkylän koulun valmistuminen tarkoittaa, että Joutsenon koulussa on reilusti väljyyttä 2030-luvulle tultaessa. Pulpin koulu on myös investointilistalla, mutta peruskorjausta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa, koska Joutsenon alueelle muodostuisi merkittävää tilojen ylikapasiteettia. Pulpin koulun oppilaiden on perusteltua siirtyä Joutsenon kouluun syksystä 2026 lukien. Tarvittaessa maahanmuuttajien valmistavaa opetusta järjestetään Joutsenon koulun lisäksi myös Pontuksen koulussa. Samassa yhteydessä päättyy Pulpin koulussa toimivan sivukirjaston toiminta, jonka asiakkaat siirtyvät Joutsenon kirjaston ja kirjastoauton käyttäjiksi.

Joutsenon kirjistorakennus on myös tulossa peruskorjaukseen tämän vuosikymmenen aikana. Joutsenon koulun tilojen väljentyessä kirjaston toiminta on perusteltua siirtää Joutsenon kouluun.

Pulpin päiväkotia on investointilistalla. Pulpin alueen palvelujen näkökulmasta on perusteltua jatkaa päiväkodin toimintaa tarkemmin määriteltävässä laajuudessa toistaiseksi. Tämä edellyttää Joutsenon kirjaston siirtymistä Joutsenon kouluun.

Joutsenon alueen osalta on huomioitava, että lapsimäärän perusteella tiloja tulisi vähentää noin 5.000 neliometriä. Tähän ei päästä millään esitettävällä palveluverkkoratkaisulla.

Muutokset Joutsenon alueella (esitys):

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2026: Pulpin koulu	Koulu lakkaa ja oppilaat siirtyvät Joutsenon kouluun	-2279
2026: Pulpin kirjasto	Kirjasto lakkaa	-69
2026–29: Joutsenon kirjasto	Kirjaston toiminta siirtyy Joutsenon koululle, kun tila vapautuu	-814
	Yhteensä	-3162

Muutokset Joutsenon alueella (vaihtoehto 1):

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2026: Pulpin koulu	Koulu lakkaa ja oppilaat siirtyvät Joutsenon kouluun	-2279
2026: Pulpin kirjasto	Kirjasto lakkaa	-69

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2026–29: Joutsenon kirjasto	Kirjaston toiminta siirtyy Joutsenon koululle, kun tila vapautuu	-814
2027–30: Pulpin päiväkot	Lakkaa, lapset Joutsenon päiväkotiin	-511
	Yhteensä	-3673

Muutokset Joutsenon alueella (vaihtoehto 2):

Ajankohta ja yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2026: Pulpin koulu	Koulu lakkaa ja oppilaat siirtyvät Joutsenon kouluun	-2279
2026: Pulpin kirjasto	Kirjasto lakkaa	-69
2027–30: Pulpin päiväkot	Lakkaa, lapset Joutsenon päiväkotiin	-511
	Yhteensä	-2859

5.4 Maaseutalueet

5.4.1 Nuijamaan varhaiskasvatus-, koulu- ja kirjastopalvelut

Nuijamaalla toimii tällä hetkellä 27 oppilaan koulu. Oppilasmäärän ennakoidaan laskevan edelleen. Koulun toiminnan ylläpitäminen kaksiopettajaisena on haasteellista sekä resurssien riittävyyden että opetuksen laadun näkökulmista. Koulun lisäksi Nuijamaalla toimii Hovinpellon päiväkodin alaisuudessa yksi päiväkotiryhmä erillisessä rakennuksessa sekä kirjasto seurakunnan tiloissa. Alle esikouluikäisten lasten ikäluokat alueella ovat kooltaan 2–6 lasta.

Investointiohjelmassa on esitetty alueelle rakennettavaksi uutta koulun, päiväkotiyksikön ja kirjaston sisältävää yksikköä. Lapsimääräennusteen perusteella yksikön koko laskee epätarkoituksenmukaiseksi, joten yksikön suunnittelusta on perusteltua luopua. Nuijamaan koulun oppilaat siirtyvät Lauritsalan kouluun syksystä 2024 lukien. Samassa yhteydessä Nuijamaan kirjastosta luovutaan.

Päiväkotiryhmän toimintaa on mahdollista jatkaa vielä toistaiseksi ja varhaiskasvatuksen vastuualue arvioi päiväkotiryhmän jatkoa lähivuosina. Myös varhaiskasvatuksella on väljeneviä yksiköitä Lauritsalan alueella.

5.2.2 Simolan koulu

Simolan koulussa on tällä hetkellä 29 oppilasta. Oppilasmäärän ennakoidaan laskevan edelleen. Koulun toiminnan ylläpitäminen kaksiopettajaisena on haasteellista sekä resurssien riittävyyden että opetuksen laadun näkökulmista. Oppilaat mahtuvat Kesämäen koulun olemassa oleviin opetusryhmiin syksystä 2024 alkaen.

5.2.3 Ylämaan varhaiskasvatus-, koulu- ja kirjastopalvelut

Kesämäen päiväkodin Ylämaan toimintayksikkö siirtyi Ylämaan koulun ja kirjaston yhteyteen syksyllä 2023. Yksiköt toimivat samassa rakennuksessa. Ylämaan koulussa on tällä hetkellä 53 oppilasta, mutta oppilasmäärä on laskemassa ennusteen mukaan vuosikymmenen loppuun mennessä 20 oppilaan paikkeille.

Ylämaan palvelukokonaisuuden jatko on perusteltua vielä ainakin joitakin vuosia johtuen pitkistä ja kalliista koulumatkoista. Jatkoa on tarkasteltava tulevina vuosina uudestaan sen hetkiset tila- ja kuljetuskustannukset huomioiden. Ylämaan palvelukeskuksen pinta-ala on lähes 2.000 neliometriä, mikä on erittäin paljon suhteessa lapsimääräennusteisiin, joiden perusteella lapsia yksikössä olisi vuosikymmenen lopussa päiväkodin lapset ja koulun oppilaat yhteenlaskettuna alle 40.

5.2.4 Kasukkalan koulu

Kasukkalan koulussa on tällä hetkellä 60 oppilasta. Oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan vuosikymmenen loppuun mennessä 37 lapseen. Oppilasmäärän laskiessa on mahdollista, että alueen oppilaat mahtuisivat Myllymäen kouluun jo muutaman vuoden kuluttua. Myllymäen koulun täyttämisen lähtökohdaksi esitetään Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren toimintayksikön korvaavien tilojen sijoittamista koulun yhteyteen. Mikäli tämä ei toteudu, on Kasukkalan koulun oppilaiden sijoittuminen Myllymäen kouluun mahdollista vuonna 2025.

Maaseutualueen osalta on myös selvitetty Simolan ja Nuijamaan koulujen oppilaiden ohjaamista Kasukkalan kouluun sekä Simolan oppilaiden ohjaamista Ylämaan kouluun. Tieyhteyksien ja erityisesti joukkoliikenteen puutteiden takia näitä ei katsota mahdollisiksi. Taksikuljetuksia olisi molemmissa tapauksissa lisättävä, jolloin kuljetuskustannukset nousevat erittäin korkeiksi.

Lisäksi on huomioitava, että Kasukkalan koulusta ohjaututaan jatkossa esityksen mukaan yläkouluun Kesämäen kouluun. Mikäli maaseutukoulujen oppilaat ohjattaisiin Kasukkalan kouluun, Nuijamaan suunnan oppilailla muodostuisi tilanne, jossa tuleva yläkoulu olisi Kesämäen koulu, vaikka looginen suunta olisi Lauritsalan koulu.

5.2.5 Yhteenveto maaseutualueiden muutoksista

Muutokset maaseutualueella (esitys):

Yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2024: Nuijamaan koulu	Nuijamaan koulu lakkaa, oppilaat Lauritsalan kouluun	-916
2024: Nuijamaan kirjasto	Kirjasto lakkaa	-128
2024: Simolan koulu	Simolan koulu lakkaa, oppilaat Kesämäen kouluun	-466
	Yhteensä	-1510

Muutokset maaseutualueella (vaihtoehto 1):

Yksikkö	Muutos	Vaikutus, neliötä
2024: Nuijamaan koulu	Nuijamaan koulu lakkaa, oppilaat Lauritsalan kouluun	-916
2024: Nuijamaan kirjasto	Kirjasto lakkaa	-128
2024: Simolan koulu	Simolan koulu lakkaa, oppilaat Kesämäen kouluun	-466
2025: Kasukkalan koulu	Kasukkalan koulu lakkaa, oppilaat Myllymäen kouluun	-985
	Yhteensä	-2495

6. Yhteenveto muutosten vaikutuksista 2024–2036

Edellä on esitetty useita toimenpiteitä, joilla toimitilojen määrää saadaan vähennettyä hallitusti. Palveluverkko on pystytty pitämään varsin kattavana. Esityksen mukainen tilojen vähenemä on 19.630 neliometriä. Tavoitetaso on 30.000 neliometrin vähennys vuoteen 2036 mennessä. Esityksen mukainen tilojen vähentäminen toteutuu lähes kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä ja vain muutama muutos venyy 2030-luvulle. Alla taulukossa on esitetty yhteenveto esityksen mukaisista muutoksista.

Vuosi	Yksikkö	Muutos
2024	Nuijamaan koulu	Nuijamaan koulu lakkaa, oppilaat Lauritsalan kouluun
2024	Nuijamaan kirjasto	Kirjasto lakkaa
2024	Simolan koulu	Simolan koulu lakkaa, oppilaat Kesämäen kouluun
2025	Itä-Suomen koulu	Säätiö lopettaa koulun. Tilat Kesämäen koulun käyttöön.
2026	Pulpin koulu	Koulu lakkaa ja oppilaat siirtyvät Joutsenon kouluun
2026	Pulpin kirjasto	Kirjasto lakkaa
2026-2029	Joutsenon kirjasto	Kirjaston toiminta siirtyy Joutsenon koululle, kun tilaa vapautuu
2026-2030	Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren toimintayksikkö	Yksikkö lakkaa, toiminta Myllymäen koulun tiloihin
2027	Kaukaan koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kimpisen ja Lauritsalan kouluihin
2027	Lönnotin koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kesämäkeen. Rakennus lukiokäyttöön.
2027	Kimpisen lukio	Kimpisen lukiorakennus siirtyy Kimpisen peruskoulun käyttöön
2027	Kimpisen peruskoulu	Peruskorjauksen jälkeen Pohjolankatu 23 mitoitus 10000 -> 2000 neliötä
2027	Tykin vanha puukoulu	Tiloista luovutaan

Vuosi	Yksikkö	Muutos
2027-2029	Lauritsalan kirjasto	Kirjasto siirtyy Lauritsalan koulun tiloihin
2027-2030	Sammontalon päiväkodin Uus-Lavolan toimintayksikkö	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tilojen sijoittaminen Lappeen koulun tai Sammontalon tiloihin, kun tiloja on vapautunut kouluista riittävästi
2027-2030	Hovinpellon päiväkot	Toiminta siirretään Lauritsalan ja Pontuksen kouluille, jos rakennukselle löytyy jatkokäyttöä.
2027-2032	Lukion joustovaiheen lisätilat	Lukion käyttöön opetustiloja keskustasta muista kaupungin tiloista ja ulkopuolisilta
2030	Pallon liikuntahalli	Tilan käyttö lopetetaan ennen peruskorjausta
Viim. 2030	Kuusimäen koulu	Tilasta luovutaan, kun oppilaat mahtuvat Sammontaloon

Esitettyjen ratkaisujen kohdentuminen pääosin 2020-luvulle antaa mahdollisuuden porrastaa päätöksentekoa palveluverkosta myöhemmäksi 2030-luvun osalta. Tälle on perusteena erityisesti se, että vaikka 2030-luvun kohteet ovat tunnistettavissa, vielä ei ole näkyvissä realistisia ratkaisuja kaikkien tilojen jatkokäytölle. Tämä ratkaisu antaa mahdollisuuden tarkastella tilojen jatkokäyttöä esimerkiksi yhdessä hyvinvointialueen kanssa, kun hyvinvointialueiden näkymät ovat selkeytyneet käynnistysvaiheen jälkeen. Samalla voidaan nähdä elinvoimatoimenpiteiden vaikutus ja asuntorakentamisen muutos 2020-luvun aikana, jotka vaikuttavat lapsiperheiden määrään alueellisesti. Erityisesti Lappeen ja Pontuksen koulun alueilla on luovutettavia tontteja ja kasvukauden tullessa koulujen jatkokäytön mitoitus voidaan arvioida oikealle tasolle.

Ajankohta 2030-luvun palveluverkon tarkastelulle ajoittuisi vuoteen 2028. Jos päätöksentekoa päätetään porrastaa kahteen vaiheeseen, tämä ratkaisu ei saa tarkoittaa sitä, että mahdollisuuden avautuessa toteuttamiskelpoinen palveluverkkoratkaisu jätetään tekemättä kuluvan vuosikymmenen aikana.

Tässä vaiheessa on joka tapauksessa mahdollista tunnistaa todennäköisimmät kohteet, jotka ovat muutoksessa 2030-luvulla vuoteen 2036 mennessä ja joiden kautta päästään tilojen vähentämistavoitteeseen. Palveluverkkoesityksessä on arvioitu,

että varhaiskasvatuksen yksikköjen jatko Pulpilla ja Nuijamaalla sekä koulujen jatko Kasukkalassa ja Ylämaalla on mahdollista vielä toistaiseksi. Realismia kuitenkin on, että yksikköjä voi vähentyä vielä tämän vuosikymmenen aikana lapsimäärän kehityksen myötä. Kasukkalan koulun lakkautus voi tulla ajankohtaiseksi oppilasmäärän laskun myötä ja oppilaat mahtuvat Myllymäen kouluun. Ylämaan koulun lakkautumisesta seuraa tällä hetkellä niin suuret kuljetuskustannukset, että se peittää suurimmalta osin tilasta saatavat säästöt. Joutsenon nuorisotila Rientola on myös mahdollinen muutoskohde ja toiminta siirtyisi tällöin Joutsenon koulun yhteyteen. Lisäksi lukion käyttöön suunnitellusta Lönnrotin koulurakennuksesta voidaan mahdollisesti luopua 2030-luvun puolivälissä. Pontuksen koulun ja Sammonlahden alueella erityisesti Lappeen koulun alueiden kehitys 2020-luvun aikana määrittää koulutilojen tarpeen. Mikäli kouluihin muodostuu väljyyttä, on tiloihin mahdollista sijoittaa esimerkiksi hallinnon tiloja kaupungintalon peruskorjauksen ajaksi ja tarvittaessa myös pysyvästi.

6.1 Investoinnit

Esityksen vaikutus talonrakentamisen investointeihin on riittävä vuosien 2024–2036 osalta. Esityksen mukaiset toimenpiteet vähentävät investointeja 57,1 miljoonaa euroa. Alla olevaan taulukkoon on koottu palveluverkkoesityksestä ne kohteet, joilla on vaikutusta talonrakennusinvestointeihin vuosina 2024–2036.

Yksikkö	Muutos	Investointi -vaikutus, milj. €
2026: Pulpin koulu	Koulu lakkaa ja oppilaat siirtyvät Joutsenon kouluun	-7,1
2026: Pulpin kirjasto	Kirjasto lakkaa (Pulpin koulurakennuksessa)	0
2026–29: Joutsenon kirjasto	Kirjaston toiminta siirtyy Joutsenon koululle, kun tila vapautuu	-2,3
2024: Nuijamaan koulu	Nuijamaan koulu lakkaa, oppilaat Lauritsalan kouluun	-2,1
2027–2030: Sammon-talon päiväkodin Uus-Lavolan	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tilojen sijoittaminen Lappeen koulun tai Sammontalon tiloihin, kun tiloja on vapautunut kouluista riittävästi	-2,2

Yksikkö	Muutos	Investointi -vaikutus, milj. €
toimintayksikkö		
2027: Kaukaan koulu	Koulu lakkaa, oppilaat Kimpisen ja Lauritsalan kouluihin	-7,6
2027: Kimpisen peruskoulu	Peruskorjauksen jälkeen Pohjolankatu 23 mitoitus 10000 -> 2000 neliötä	-16,0
2026–30: Myllymäen päiväkodin Karhuvuoren yksikkö	Yksikkö lakkaa, toiminta Myllymäen koulun tiloihin	-2,5
2027: Tykin vanha puukoulu	Tiloista luovutaan	-1,3
2027–29: Lauritsalan kirjasto	Kirjasto siirtyy Lauritsalan koulun tiloihin	-2,0
2030: Pallon liikuntahalli	Tilan käyttö lopetetaan ennen peruskorjausta	-3,6
Mäntylä-Vihtola koulu	Ei toteuteta	-10,4
	Yhteensä	-57,1

Valtuuston tehtävänannon mukaan palveluverkko suunnitellaan niin, että kaupungin kaikkien talonrakennusinvestointien ja pääomavuokravastuiden määrä voi olla vuosina 2023–2036 enintään 300 miljoonaa euroa. Jos kaikki vuoden 2023 talousarvion pitkän aikavälin suunnitelman kohteet toteutettaisiin, olisivat investoinnit näinä vuosina 357,5 miljoonaa euroa. Palveluverkkoesityksen mukaiset investoinnit ovat näinä vuosina 300,4 miljoonaa euroa eli käytännössä tavoiteltuun investointitasoon tullaan pääsemään.